

Рисунок. Сравнительный анализ проходных баллов по специальностям «Экономическая информатика» (ЭИ) и «Управление информационными ресурсами» (УИР)

Использование такой модели подготовки специалистов, обладающих высокой компетентностью, способных обеспечить прогресс и развитие информационно-технологической сферы, способствует интеграции кафедры в систему обмена инновационными знаниями с организациями – заказчиками кадров, позволяет постоянно совершенствовать и актуализировать образовательный процесс, осуществлять качественную и углубленную подготовку экономических кадров для инновационной экономики Республики Беларусь.

УДК 378.147.88

ФІЛІЯЛ КАФЕДРЫ ў СІСТЭМЕ ПРАКТЫКА-АРЫЕНТАВАНАГА НАВУЧАННЯ: ПРАБЛЕМЫ І ДАСЯГНЕННІ

Д. П. Зылевiч

Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт, Мінск, Беларусь

У дадзеным артыкуле разглядаецца вопыт работы філіяла кафедры рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій БДТУ; вызначаюцца асноўныя праблемы ў дзейнасці філіяла; характарызуецца шляхі аптымізацыі гэтай дзейнасці. Зроблены вывад аб залежнасці работы філіяла ад такіх фактараў, як асаблівасці спецыяльнасці, колькасць студэнтаў, месцазнаходжанне і маштаб прадпрыемства, колькасць супрацоўнікаў, асаблівасці вытворчасці і інш.

Ключавыя словы: практыка-арыентаванае навучанне, філіял кафедры, прафесійная падрыхтоўка.

DEPARTMENT BRANCH IN PRACTICAL-ORIENTED TRAINING SYSTEM: PROBLEMS AND ACHIEVEMENTS

D. P. Zylevich

Belarusian State Technological University, Minsk, Belarus

This article describes the experience of the branch of the Department of Editorial and Publishing Technologies of BGTU; The main problems in the activities of the branch are identified; Describe ways to optimize these activities. A conclusion was reached on the dependence of the branch 's work on such factors as the feature of the specialty, the number of students, the location and scale of the enterprise, the number of its employees, the features of production, etc.

Key words: practice-oriented training, branch of the Department, professional training.

Дзяржаўная палітыка Беларусі ў галіне адукацыі накіравана на ўкараненне практыка-арыентаванага навучання. У краіне рэалізуецца Дзяржаўная праграма «Адукацыя і моладзевая палітыка» (на 2016–2020 гг.) [1]. У пісьме Міністэрства адукацыі «Аб арганізацыі адукацыйнага працэсу ва ўстановах вышэйшай адукацыі ў 2019/2020 вучэбным годзе» адзначана, што «адной з асноўных задач на бягучы навучальны год

з'яўляецца павышэнне якасці і эфектыўнасці практыка-арыентаванай падрыхтоўкі спецыялістаў, паглыбленне ўзаемадзеяння з арганізацыямі-заказчыкамі кадраў і рынкам працы» [2].

У апошнія гады ў якасці адной з папулярных форм арганізацыі практыка-арыентаванага навучання выкарыстоўваецца дзейнасць філіяла кафедры. Кафедра рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій БДТУ ў 2015 г. адкрыла філіял на базе рэдакцыі газеты «Настаўніцкая газета». Згодна з Палажэннем аб філіяле кафедры, «асноўнай мэтай філіяла з'яўляецца ўзмацненне сувязяў кафедры рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій з вытворчасцю і стварэнне неабходных умоў для павышэння якасці падрыхтоўкі студэнтаў па спецыяльнасці 1-47 01 01 “Выдавецкая справа” сродкамі аб'яднання ў вучэбным працэсе тэарэтычнай падрыхтоўкі і практычнай дзейнасці».

За пяць гадоў назапашаны пэўны вопыт, які дазваляе вызначыць «плюсы» і «мінусы» у арганізацыі дзейнасці філіяла. Характарыстыка дзейнасці філіяла кафедры рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій і стала мэтай нашага артыкула, а задачамі: вызначыць асноўныя дасягненні ў рабоце філіяла; выявіць праблемы; сфармуляваць рэкамендацыі па ўдасканаленні работы філіяла.

Безумоўна, падрыхтоўка спецыялістаў у галіне выдавецкай справы пасля адкрыцця філіяла кафедры палепшылася, узмацніўся практычны яе кампанент. На кожны новы вучэбны год кіраўніком філіяла ствараецца план яго работы, які падпісваецца кіраўніцтвам універсітэта і прадпрыемства. Менавіта на гэтым этапе – этапе планавання – вельмі значнай з'яўляецца роля выкладчыкаў, якія будуць працаваць на базе філіяла. Яны павінны думаць, «як арганізаваць вучэбны працэс ва ўмовах дасягальнасці спецыялістаў-прафесіяналаў усіх узроўняў, узорнай рэальнай прадукцыі і дзеючага абсталявання прадпрыемства, тэхнічнай дакументацыі і магчымасці візуальнага назірання ўсіх этапаў вытворчасці», [3, с. 171] – слухна адзначаюць супрацоўнікі Сібірскага дзяржаўнага ўніверсітэта геасістэм і тэхналогій.

Па ўзгадненні з выкладчыкамі на кожны вучэбны год плануецца пэўная колькасць вучэбных заняткаў, якія будуць праведзены на базе філіяла, а таксама навукова-даследчая і арганізацыйна-метадычная работа. Прапісваюцца і іншыя формы ўзаемадзеяння. Галоўны рэдактар «Настаўніцкай газеты» выконвае функцыі кіраўніка дзяржаўнай экзаменацыйнай камісіі і камісіі па абароне дыпломных праектаў. Супрацоўнікі рэдакцыі выступаюць рэцэнзентамі і кансультантамі навукова-даследчых работ і дыпломных праектаў студэнтаў. Рэдакцыя «Настаўніцкай газеты» з'яўляецца базай практыкі.

З мінулага года філіял кафедры актыўна задзейнічаны пры падрыхтоўцы магістрантаў. Кафедра рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій рыхтуе магістрантаў па спецыяльнасці «Журналістыка», таму рэдакцыя газеты – гэта лепшае месца для навучальнага працэсу. Усе аўдыторныя заняткі праводзяцца на базе філіяла. Выкладчыкамі з'яўляюцца як супрацоўнікі кафедры, так і спецыялісты рэдакцыі. Акрамя заняткаў, магістранты задзейнічаны ў жыцці рэдакцыі, выконваюць даручэнні галоўнага рэдактара і яго намеснікаў, рыхтуюць матэрыялы да друку, распрацоўваюць праекты па розных тэмах.

Напрыклад, у якасці практычнай рэалізацыі ведаў, набытых у працэсе засваення курсаў «Станаўленне і перспектывы мультымедыяных тэхналогій» і «Сучасны беларускамоўны медыятэкст», рэалізаваны запуск інстаграм-акаўнта @presstora рэдакцыі газеты «Настаўніцкая газета». Магістрантамі распрацаваны яго дызайн і зроблена пачатковае напавненне на аснове матэрыялаў газеты. З мэтай прасоўвання інстаграм-акаўнта з дапамогай магістрантаў быў здзейснены фотаконкурс «Расквецім Радзіму!» (#расквецім), вынікі якога былі падведзены на XXIII Міжнароднай выставе «СМІ ў Беларусі».

Рэдакцыя газеты «Настаўніцкая газета» і кафедра аказваюць падтрымку адна адной у арганізацыі розных мерапрыемстваў. У якасці прыкладу прывядзём адзін факт. Кафедра рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій вясной 2019 г. ініцыявала Міжнародны конкурс навуковых работ студэнтаў і вучняў у галіне прынттэхналогій і медыякамунікацый, прысвечаны Году кнігі ў СНД і 20-годдзю кафедры рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій БДТУ. Спонсарам конкурсу выступіла рэдакцыя газеты «Настаўніцкая газета», яна ж аказвала інфармацыйную падтрымку. Яе супрацоўнікі з'яўляліся членамі журы. 3 мая 2019 г. на XXIII Міжнароднай выставе «СМІ ў Беларусі» адбылося ўзнагароджанне дыпламантаў і ўдзельнікаў конкурса.

Інфармацыйная падтрымка была з боку «Настаўніцкай газеты» і пры правядзенні IV Міжнароднага форуму «Скарынаўскія чытанні-2019: сучасныя тэндэнцыі развіцця выдавецкай справы» (24–25 верасня ў БДТУ).

Яшчэ адным з важных «плюсаў» у наяўнасці філіяла для кафедры з'яўляецца пашырэнне магчымасцей для прафарыентацыйнай дзейнасці, распаўсюджванне інфармацыі сярод чытачоў «Настаўніцкай газеты» пра факультэт прынттэхналогій і медыякамунікацый БДТУ, у межах якога і функцыянуе кафедра рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій.

Аднак акрамя «плюсаў», філіял мае і пэўныя «мінусы» для кафедры. І асноўны з іх – гэта складанасць у арганізацыі аўдыторных заняткаў студэнтаў. У рэдакцыі газеты няма памяшканняў, каб размясціць вучэбную групу, а тым больш некалькі груп (для лекцыі, напрыклад). Акрамя таго, узнікаюць праблемы з раскладам заняткаў, бо рэдакцыя газеты «Настаўніцкая газета» знаходзіцца няблізка ад універсітэта і патрабуецца пэўны час, каб пераадолець гэтую адлегласць. Трэба ўлічваць і той факт, што прадпрыемства не заўсёды можа прыняць студэнтаў, і такія напружанні ў працы рэдакцыі перыяды нельга запланаваць на год, таму работа на базе філіяла часта карэктуюцца падчас працы.

Другая праблема звязана з немагчымасцю штогод забяспечваць усіх студэнтаў актуальнай для рэдакцыі тэматыкай для навукова-даследчых, курсавых, дыпломных работ. Калі на курсе каля 60 студэнтаў, то прыкладна чвэрць з іх можа распрацоўваць тэмы, актуальныя для прадпрыемства. Для ўсіх астатніх тэматыка даследчых работ будзе не звязана з дзейнасцю рэдакцыі ці будзе звязана з дзейнасцю іншых прадпрыемстваў. Пры гэтым практыка паказвае, што вынікі «вучэбных» студэнцкіх праектаў ацэньваюцца ніжэй, чым вынікі «рэальных» праектаў, калі студэнт прадастаўляе акт укаранення сваіх распрацовак.

Такім чынам, зыходзячы з вопыту арганізацыі дзейнасці філіяла кафедры, можна зрабіць наступныя высновы.

Па-першае, прадпрыемства, на базе якога функцыянуе філіял, павінна быць дастаткова вялікім, каб максімальная колькасць студэнтаў магла быць задзейнічана ў навучальным працэсе на базе філіяла. Іншы варыянт – наяўнасць у кафедры некалькіх філіялаў, аднак калі кафедра невялікая па колькасці выкладчыкаў, то арганізаваць дзейнасць на некалькіх філіялах складана.

Па-другое, прадпрыемства і ВНУ ў ідэале павінны знаходзіцца не вельмі далёка ад другога, каб вялікая адлегласць не перашкаджала падтрымліваць зносіны.

Па-трэцяе, калі філіял кафедры аддалены ад ВНУ, ёсць сэнс мінімізаваць аўдыторныя заняткі, зрабіць упор на практыку і даследчую работу студэнтаў. Для аўдыторных заняткаў пажадана вызваляць асобныя дні, калі студэнты будуць знаходзіцца толькі на філіяле.

Па-чацвёртае, найбольш зручным у арганізацыйным плане з'яўляецца работа на базе філіяла з невялікімі групамі, такія, як правіла, магчымы ва ўмовах магістратуры.

Для кафедры рэдакцыйна-выдавецкіх тэхналогій найбольш зручным з'яўляецца арганізацыя на базе філіяла вучэбнага працэсу магістрантаў. Заняткі для студэнтаў праводзяцца ў рэдакцыі «Настаўніцкай газеты» толькі па асобных тэмах. У большай ступені філіял для студэнтаў задзейнічаны як пляцоўка для практыкі і навукова-даследчай работы. Выкладчыкі кафедры цэняць інфармацыйную падтрымку з боку «Настаўніцкай газеты», а таксама ўдзел супрацоўнікаў рэдакцыі ў розных мерапрыемствах, якія патрабуе якасная падрыхтоўка спецыялістаў выдавецкай справы. Яшчэ адзін істотны факт, які адзначаюць выкладчыкі кафедры – гэта павышэнне якасці вучэбных праграм па розных дысцыплінах, своечасовае абнаўленне матэрыялаў лекцыйных і практычных заняткаў, што без непасрэднай сувязі з вытворчасцю зрабіць складана.

І напрыканцы адзначым, што кожная кафедра павінна арганізоўваць працу філіяла ў залежнасці ад асаблівасцей сваёй спецыяльнасці, колькасці студэнтаў, месцазнаходжання і маштабу прадпрыемства, колькасці яго супрацоўнікаў, спецыфікі работы і іншых фактараў.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Об утверждении Государственной программы «Образование и молодежная политика» на 2016–2020 гг. : постановление Совета Министров. – 28 марта 2016 г. – № 250.
2. Об организации образовательного процесса в учреждениях высшего образования в 2019/2020 учебном году : Письмо М-ва образования Респ. Беларусь от 29 авг. 2019 г. – № 03-01-18/7678/дс.
3. *Петров, П. В.* Об эффективности филиалов кафедр в связи с сетевым взаимодействием с производством / П. В. Петров, О. К. Ушаков, А. В. Шабурова // Актуальные вопросы образования. Современные тенденции повышения качества непрерывного образования : сб. материалов науч.-метод. конф., 1–5 февр. 2016 г. – Новосибирск : СГУГиТ. – С. 170–173.

УДК 378.147:51

О ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ МАТЕМАТИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

Ж. В. Иванова, Т. Л. Сурын

Витебский государственный университет им. П. М. Машерова, Витебск, Беларусь

Рассматривается возможность формирования профессиональных компетенций у будущих программистов и преподавателей математики, информатики и физики при изучении математических дисциплин.

Ключевые слова: профессиональные компетенции, инновационные технологии.

ON THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCIES OF STUDENTS IN THE PROCESS OF TEACHING MATHEMATICAL DISCIPLINES

Zh. V. Ivanova, T. L. Suryin

Vitebsk State University named after P.M. Masharov, Vitebsk, Belarus

We consider the possibility of forming professional competences of future programmers and teachers of mathematics, informatics and physics in the study of mathematical disciplines.

Key words: professional competencies, innovative technologies.